

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DIJAK:
Helyben egy negyedévre . . . 1.80 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 2.10 P.
FÉLDÁNYONKÉNT 14 FILLER.

Felolvaszerkesztő és kiadó:
MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő:
Dr SIMA ISTVÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
III. ker. Markovits Mátyas utca 120/3.
Telefon: 109 és 172.
Postafeliratkezelési megnevezés: 52.866.
Lapzárta csütörtökön délután 12 órakor

Tettek és tervek

Megjelent a Tettek—Tervek II. kötete. A kötet a Kállay-kormány munkásságáról és politikájáról számol be az 1942 október 1. — 1943 szeptember 30. közötti időben. Ennek a beszámolóknak első kötete egy év előtt jelent meg és ha a két kötet tartalmát összehasonlítjuk, megállapíthatjuk, hogy a magyar kormányzatnak politikáját és munkásságát az egyenes és változatlan irányvonal jellemzi. Ez a változatlan irányvonal azonban korántsem jelent merevséget, mozdulatlanságot. Talán soha kormányzati tényezők és hivatali szervek, de talán a társadalom sem végzett olyan erőfeszítéssel munkát a hadbanálló országok érdekében, mint az elmúlt esztendőben. Látjuk ezt a most kiadott Tettek—Tervek című mű II. kötetének újszólván minden lapján. Háborúban élünk. Ez egy-maga megmagyarázza, hogy szükségképpen gyökeres változások következtek be az ország egész életében. Vezetés és irányítás érvényesül az egész politikában és gazdasági téren egyaránt. És ez szükséges. Szükséges ez elsősorban azért, hogy minden erőnk a magyar honvédség fejlesztésére fordítsuk, amit ez a kormány a beszámoló szerint meg is tett, szükséges azért, mert tökéletesen át kellett alakítani a termelést, hogy megfeleljen a háborús szükségleteknek, meg kellett reformálni és rendezesíteni az egész közellátást, hogy a rendelkezésekre álló nyersanyag egyrészt elég legyen, másrészt mindenkinek jusson. Ezek a nagy erőfeszítések sem akadályozták meg a kormányt abban, hogy a társadalom bevonásával komoly szociális és gazdasági gyámoltásban ne részesítse a hadigondozottakat és hadviselőket. De ezentúl egy percre sem szünetelt a törvényhozási és kormányzati tevékenység, amely a szociális haladást jelenti. A lehetőségek korlátozottak, de a szociális alkotások, amelyek ezalatt az egy esztendő alatt létesültek, maradandók és nemzeti értékűek.

Ezt olvassuk a most megjelent beszámolókból. Tettekről értesülünk, amelyek a nemzet egyetemét szolgálják és tervekről, amelyek ugyanennek a nagy célnak szolgálatában állnak.

Dr. Antal István nemzetvédelmi és propagandaügyi miniszter február hó 19-én Szarvasra jön

Dr. Antal István nemzetvédelmi és propagandaügyi miniszter fáradságot és időt nem kímélve járja az országot, hogy a már-már csüggedő lelkekbe új erőt öntsön, a kétségkedő lelkeket újra felbátorítsa és hogy a végső győzelemben hívó optimista lelkek tüztét még jobban felszítsa; hogy idejében és kellő módon ellensúlyozza az ellenséges hírverés minden ártó szándékát, mely hamis hírekkel újra olyan olcsó győzelmet és olyan káoszt akar

itt látni, amit és amilyent 1918-ban sikerült elérnie.

Az ország népe mindenütt felüdül, ahova dr. Antal István miniszter megérkezik, ahol kitérja a való helyzetet: hogy mi vár reánk egy győzelem után és mi várna reánk egy becstelen hűtlenség vagy egy veszített háború után és mindenki megérti, hogy a magyar nemzet a becsület, a tisztesség és a végsőig való kiállás útjáról le nem térhet, mert a visszavonulás egyet jelentene az ország teljes elvesztésével,

nemzeti létünk megsemmisítésével.

Ezeket a gondolatokat öltözött előszóba dr. Antal István nemzetvédelmi és propaganda miniszter, aki február 19-én, szombaton délután Beliczey Miklós főispán kíséretében Orosházáról érkezik Szarvasra és aznap délután 4 órától fél 8 óráig időzik városunkban.

A nagyjelentőségű eseményre előre is felhívjuk olvasóink figyelmét. Közlebbi részleteket a jövő számban közölünk.

A Szarvasi Takarékpénztár 75 éves jubileuma

Írta: KOVÁCS FERENC a Szarvasi Takarékpénztár ügyvezető igazgatója

Szarvas nagy fiának Tessedik Sámuelnek szellemében gondolkodtak 1868-ban azok a lelkes férfiak, akik felvetették a helyi takarékpénztár alapításának szükségességét. Tessedik Sámuel apostoli munkát végzett Szarvason, amikor az utat és módot kereste, hogy kiemelje a várost az elmaradottságból. Száz esztendővel azután, hogy Szarvas segédlelkésznek választotta meg őt, mozgalom indult egy helyi pénztárat létesítése érdekében. Szarvas és környéke jobb életének, egészségesebb fejlődésének és általános boldogulásának érdekében volt szükség a helyi takarékpénztárra, különösen birtokpolitikai szempontból. Abban az időben a nagybirtokok parcellázása és a kisbirtokok térfoglalása volt Szarvas legégetőbb kérdése. A kisembernek pénzre volt szüksége, hogy földet vásárolva a maga ura lehessen. Ezért kellett a takarékpénztár, s ma már tudjuk, hogy alapításával „Szarvas mezőgazdasága történetében korszakalkotó változás indult meg, az eladó nagybirtokok egymásután megszüntek nagybirtokok lenni és parcellázva kisgazdák kezére kerültek”. Így állapítja ezt meg a város története, mely ezzel a rövid jellemzéssel tulajdonképpen a Szarvasi Takarékpénztárnak nemcsak multját, de jelenjét is élénken szemlélteti.

Tomcsányi Károly, Sipos Sándor, Salacz Ferenc, Ponyiczky János és Dancs Béla nevét kell azok között feljegyeznünk, akiknek legtöbb része volt a Szarvasi Takarékpénztár alapításában. Közülük is első sorban Sipos Sándor a leglelkesebb kezdeményező. Ő nyerte meg az eszmének Tomcsányi Károlyt. Az előkészületek munkájával egyszerre indult meg

a részvényjegyzés. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy az első részvényesek sorában Szarvas társadalmának minden rétegét ott látjuk, a szegényebbeket éppen úgy, mint a tehetősebbeket. A kisemberek 1—2 részvény jegyzésével siettek a közérdeket szolgálni, a jobbmódúak 10—20 részvényt jegyeztek. A részvényjegyzők között az első részvényt Petőfi István jegyezte Petőfi Sándor testvéröccse, aki abban az időben Geist Gáspár csáki puztáján volt gazdatiszt.

1868 november 10-én kezdte meg működését a Szarvasi Takarékpénztár. A kapu bejárat fölött kovácsoltvas betűkből ott állott a felírás: TAKARÉKPÉNZTÁR. Ezek a betűk ma is a bejárat fölött állanak változatlanul, mint a hetvenöt esztendő múlt emlékei. Sok minden változott Szarvason, a takarékpénztár is korszerű fejlődésen ment keresztül és egyre jobban kiszélesítette működését, de azok a vasbetűk nem változtak, nem koptak meg, dacoltak az idők viszonytalanságai- val, a sokszor mostoha sorssal, mintha csak jelképei volnának magának az intézetnek!

Ha vissza gondolunk a Szarvasi Takarékpénztár 75 éves történetére, akkor az alapítók iránt érzett mulhatatlan kegyeleten és hálán kívül két név jut hirtelen az eszünkbe, amelyeket sziate aranybetűkkel kell felírni az emlékkönyvbe, ez a két név: Haviár Dániel és dr. Haviár Gyula, az előbbi 28 éven keresztül volt a Szarvasi Takarékpénztár elnöke, az utóbbi pedig a jelenlegi fejlődés egyik előkészítője és megteremtője volt. Ennek a fejlődésnek emlékeztető fordulata 1928-ban történt, amikor a Takarékpénztár a Pesti Magyar Kereske-

delmi Bank segítségével, hatalmas arányban indultak fejlődésnek, hogy inást ne említsünk a Mezőgazdasági Közraktárak r. t. szarvasi telepe. Ennek révén az intézet a székhely és a környék mezőgazdasági termelésének és e termelés értékesítésének útjában tartja a kezét, amivel Szarvas mezőgazdaságát hathatósan szolgálja.

Hetvenöt esztendő munkásságának történetét nem lehet egy úságcikk keretében összefoglalni. Az intézet igazgatósága azonban a jubiláris közgyűlésre megírta és kiadja a Szarvasi Takarékpénztár alapításának és eddigi működésének ismertetését. A beszámoló ékes bizonyítéka annak, hogy az intézet mindig tudta köteleességét és soha egyetlen alkalmat sem mulasztott el köteleességeinek teljesítésére. A beszámoló egyben azt is elmondja nekünk, hogy a Takarékpénztár és annak székhelye azorosan összeforrott az elmúlt 75 esztendő alatt. Enélkül elképzelhetetlen lett volna az intézet fejlődése, mely egybeesik Szarvas fejlődésével. A egykor szerény pénztárat, ma jelentős színvonalon áll, s amikor visszatekint háromnegyed százados multjára, hálával gondol mindazokra, akik e mult szorgos, odaadó munkásai voltak. A Szarvasi Takarékpénztár 75. jubiláris közgyűlése csendes, szerény ünnep lesz, a mai időknek megfelelően, a duló háború viharfelhőktől terhes magyar ege alatt. Már csak néhány nap válaezt el bennünket ettől az ünnepi közgyűléstől, melyen megemlékezve a multól a székhely és az intézet jobb jövőjébe, áldásosabb életbe vetett hittel megyünk tovább, felkészülve a reánk váró újabb feladatok elvégzésére.

Szarvasi előadók Szegeden

A szegedi Tömörkény Irodalmi Kör e hó 23-án, vasárnap délután tartotta meg ünnepi előadóját, amelyen a szarvasi Művészet és Tubománybarát Társaság vezetőségét és előadótagjait látta vendégül. A szarvasi Társaság tagjai vasárnap délután érkeztek Szegedre. Az állomáson dr. Némegy Gyula ügyvéd, a Tömörkény Irodalmi Kör elnöke fogadta a megjelenteket. A díszelőadóját fél 6 órától a szegedi városháza dísztermében zajlott le. A dísztermet teljesen megtöltötte a közönség, amely előtt dr. Némegy Gyula köszöntötte tartalmas bevezetőjében a megjelenteket majd mint szarvasi öregdiák részletesen ismertette Szarvas irodalmi, művészeti és tudományi munkáját, Vajda Pétertől a mai időkig. Nagy figyelemmel meghallgatott megnyitó előadás után dr. Ugrin László, a szarvasi járás főszolgabírája mondott nagyhatású, a szónoki készség minden értékét felhasználó előadást az „Áldozatos szeretet” címmel. A nagy tetszéssel fogadott, mélyen szántó előadás után Orosz Iván szarvasi szerkesztő több költeményét adta elő frenetikus sikerrel. A szarvasi költők értékes verseivel feledhetetlen élményt szerzett a szegedi hallgatóság körében. Ezután Kiss Sándor, a szarvasi tanítónőképző ny. igazgatója olvasta fel nagyértékű és egyéni meglátású tanulmányát a „Mészárosok lélektana” címmel, majd az idő előhaladottságára tekintettel dr. Zerinyi Szilárd, a „Miklós Viléz” néven ismert költő olvasta fel nagy siker mellett lendületes, családi és hazafias érzelmű költeményeit, majd röviden ismertette Szarvas irodalmi kultúráját a „Tallózás a költők földjén” címmel. Az értékes előadás így kivonatossan is nagy sikert aratott és a szegedi hallgatóság is kifejezést adott azon óhajának, hogy egy más alkalommal teljes egészében hallgathatja meg a szarvasi kultúráis értékek ismeretelét célzó irodalomtörténeti tanulmányt. Az előadást baráti és családi összejövétel követte a Fülöp-halászcserében, melyen dr. Némegy Gyula, dr. Ugrin László járási főszolgabíró, dr. Tóth László szegedi kir. járásbíró, dr. Ondváry Pál kir. járásbíró elnöke, ifj. Tóth László budapesti lapszerkesztő és dr. vitéz Zerinyi Szilárd országgyűlési képviselő szólaltak fel és Szeged, valamint Szarvas közötti kulturális és tudományos kapcsolatok, valamint a szellemi élet decentralizálása mellett tettek fogadalmat. A szarvasi előadók és kísérők a hétfő délutáni vónattal jöttek vissza otthonukba.

Szarvas kulturális társadalmi büszkeséggel és örömmel veszi tudomásul fiainak szegedi szereplését és kívánja, hogy a megkezdett munka egyre szélesebben és mélyebben bontakozzon ki.

Fajalmái

olcsón vásárolhat

Öltevénynél

Vasut-utca, IV. ker. 252/1.

Új intézkedés a templomok légoltalmáról

A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki a templomok légoltalmának újabb szabályozásáról. A templomok ezentúl a III. légoltalmi csoportba tartoznak, a megszervezés szempontjából azonban nem lehet őket egy elbírálás alá vonni az ebbe a csoportba tartozó lakóházakkal, ezért a miniszter különleges rendelkezést léptetett életbe. A templomban tartózkodók részére óvóhelyeket létesíteni általában nem kell. Ennek következményeképpen az egyszerű és szigorú légvédelmi készültség idején a templomok tömegforgalmát a közelben rendelkezésre álló óvóhelyekhez mérten korlátozzák, illetve beszüntetik. A templom használati idején kivételesen csak a tűzvédelemről kell gondoskodni és e tekintetben kell megtenni az előkészületeket. A temp-

lom tűzvédelmi szolgálatát a közelben lakó lelkészekből és alkalmazottakból kell megszervezni: a szolgálat tagjai csak riadó esetén lennének szolgálatban.

Riasztás esetén a következőket kell közölni az istentisztelet résztvevőivel: „Légvédelmi riadó van. Mindenki őrizze meg nyugalma és a kijelölt rendfenntartó közegek irányítására hagyja el a templomot és azon kívül keressen menedéket. Aki akar, továbbra is templomban maradhat. Ne tolongjunk, nyugodtan hagyjuk el a templomot.”

Amennyiben a riasztás Istentisztelet, szentmise vagy egyéb ajtósság közben történik, — a papság mindaddig folytatja a funkciót, amíg a hívek a templomot el nem hagyják.

Beliczey Miklós Orosháza díszpolgára

Orosháza község képviselőtestülete az elmúlt év szeptemberében a község díszpolgárává választotta a vármegye főispánját, így fejezve ki azt a nagy, szívből fakadó igaz szeretetet, megbecsülést, ragaszkodást, mellyel mint a vármegye minden helységének lakossága, az orosházi nép is körülöleli a vármegye első emberét, a békési föld fiát, baiczai Beliczey Miklóst.

A díszpolgári oklevelet vasárnap délután, a községi képviselőtestület díszközgyűlése keretében adták át vármegyénk szeretett főispánjának. A díszközgyűlésre Beliczey Miklós vitéz Pánczél József vármegyei főjegyző és Kéler János gyulai MEP-elnök kíséretében érkezett meg.

Az orosházi országgyűlési képviselők, Csizmadia András, dr. Torkos Béla, valamint Havari Lajos dr. járási főszolgabíró és Bulla Sándor községi főjegyző a község egész társadalmának képviselői mellett a vármegye más városából és községeiből listában jelen voltak, eljöttek a díszközgyűlésre, hogy kivéggyék részüket főispánunk ünnepléséből.

Iványi István községi bíró megnyitó szavait követően a nemzeti Hírszó vezette be a díszközgyűlést, majd Bulla Sándor főjegyző ismertette a községi képviselőtestület Beliczey Miklós díszpolgárrá történt választásáról szóló határozatát és a jelen voltak lelkes éljenzése és tapsa között nyújtotta át a főispánnak a díszpolgári oklevelet.

A község népe nevében Göndös József gazdasági tanácsos, a Kis-

birtokos Szövetség elnöke üdvözölte büszke szeretettel Beliczey Miklóst.

Göndös József lelkes éljenzéssel fogadott szavai után nagy figyelemmel kísérve, Beliczey Miklós emlékedett szólásra.

Beszédének bevezetésében meghatottan és hálással szólt a mondott köszönetet díszpolgárrá történt megválasztásáért.

A továbbiakban azt vázolta, hogy Orosháza fejlődésének a természetadta gazdasági és földrajzi körülményeken kívül igen jelentős tényezője a község lakossága.

Párhuzamot vont az országot fenntartó nemzet és az Orosházát alapító és fejleszteni tudó lakosság azon közös tulajdonságai és erényei között, amelyeket egyrészt ezeréves hazánknak, másrészt pedig a 200 éves és 25 000 lelket számláló lakosává vált Orosházának ténye állít elénk követendő példaként.

Befejező szavaiban arra mutatott rá, hogy melyek azok a nemzetfenntartó erények és falutfejlesztő tulajdonságok, amelyek országunknak ezeréves fennmaradásához és Orosháza fenállásának 200 éves évfordulójához vezettek.

A főispán szavainak elhangzása után felviharzó taps bizonyította, hogy a jelen voltak megértették a komoly, történelmi időköz méltó és iránymutató beszédet.

A díszközgyűlés Iványi István zárószavai után, a Himnusz eléneklésével ért véget.

A főispán ezen díszpolgárrá való megválasztását Szarvas lakossága örömmel vette tudomásul.

Betöltötték a negyedik lelkészi állást

Szepesi Károly lett az új lelkész

Az immár évek óta húzódozó IV. lelkészi állás ügye f. hó 23-án végleges befejezést nyert, eldőlt a pályázatkörül megindult küzdelem, amennyiben a választói közgyűlés Szepesi Károly orszázi lelkészt választotta meg az új állásra.

A közgyűlés 10 órakor kezdődött Kello Gusztáv esperes és dr. Lányi Márton egyházmegyei felügyelő elnökelete alatt. A közgyűlés bevezetésül Kello Gusztáv esperes megindultan buzgó imában kérte az Istent, hogy áldja meg a

közgyűlés munkáját és áldja meg a megválasztandó új lelkészt, hogy tanításával és élete példájával az Isten országát építse, majd dr. Lányi Márton egyházmegyei felügyelő sajnálattal jelentette be, hogy Borgulya István másodfelügyelő, aki betegsége miatt tisztviselgéről lemondott, a közgyűlésen nem jelenhetett meg, így helyettesül Jancsó András gondnokot kéri fel. Ezek után röviden megemlékezett Borgulya István érdemeiről, azzal, hogy azok méltá-

tására máskor kerül a sor, majd ismertette az új állás díjlevelét, a pályázat és a jelölés előttünk már ismert eredményeit, azután előterjesztette a hívány aláírására, valamint az egyes szavazóközterezhez beosztott elnökök, jegyzők s egyéb beosztottak névsorát, amit a közgyűlés tudomásul vett. Ezek után az Elnökség elrendelte a titkos szavazást, mely négy helyen folyt le s melynek végső eredménye a következő: Leszavazott 557 egyháztag.

Ezekből:

Szepesi Károlyra	Maróti Jánosra
Belső I—II. ker. 105	116 szavazott
„ III—IV. ker. 159	75 „
Tanya I—IV. ker. 41	13 „
„ V—VIII. ker. 33	15 „
Összesen:	338 219 szavazott

Fél 2 órakor hirdette ki az Elnökség az eredményt és Szepesi Károly orszázi lelkészt 119 szótöbbséggel a IV. lelkészi állás törvényesen lelkészenek jelentette ki. A közgyűlést Kello Gusztáv esperes zárószavai rekesztették be, aki köszönetet mondott dr. Lányi Márton egyházmegyei felügyelőnek felügyelőnek fáradozásaiért, majd megköszönte a közgyűlés tagjainak kitartását és példásan nyugodt magatartását, végül Isten áldását kérve az új lelkészre — a közgyűlést berekesztette. A közgyűlés iránti érdeklődést tekintve azt lehet megállapítanunk, hogy az igen mérsékelt volt. A 4840 szavazóból mindössze 557 személy szavazott le, ami a szavazatra jogosultak 11 és fél százalékát, illetve a választók kb. 9-ed részét teszi ki. Lehetségesnek tartjuk, hogy sokakat a betegség, a távolság, a nehéz helyzet, vagy valami más körülmény tartotta távol a közgyűléstől, bár igen sokan nem tartották oly fontosnak az ügyet, hogy fáradozzanak érte. „Elvégzik azt nélkülünk is” — mondták és otthon maradtak.

A közgyűlés határozatát természetesen nem befolyásolja ez a csekélyebb létszám, a szavazatok aránya valószínűleg nem sokat módosult volna nagyobb létszám esetén sem.

Ami a választás eredményét illeti, arranévezve az a megállapításunk, hogy ezt maga az Isten akarta így. Ha visszagondolunk arra a sokféle akarásra, amit hol az egyik, hol a másik elgondolás keresztül akart vinni, amidőn szinte mindenki a maga akarata szerinti jelölttel akarta az új állást betölteni, rá kell eszmélnünk arra, hogy sokféle terv fölött, — amidőn mi még csak nem is halottuk Szepesi Károly nevét — az Isten felindított egy lelkészt, akinek egyetlen bemutatkozásával minden elgondolást és akaratát megmáskított és meggátolt, úgy hogy a maga akaratát maradéktalanul érvényesítette és úgy döntött, hogy a szarvasi ev. egyház IV. lelkésze Szepesi Károly legyen, dacára annak, hogy Szepesi Károly lelkész előzőleg csakugyan foglalkozott a visszalépés gondolatával s erről az itteni tényezővel levelezett is.

Már ez is bizonyítja, hogy itt egy emberi erők felett álló akarat lépett közbe s ez eredményezte az ismeretes döntést. Szepesi Károly megválasztása tehát nem a Szepesi párt diadala és nem a Maróti-párt veresége, mert Szepesi Károly megválasztása az Isten akarata, így ez az egyháznak csak nyereséget jelent. Azok,

akik Maróti János hívei voltak — bár sajnálják Maróti János kiesését — mégis Isten akaratát látják beteljesülni és ők is szeretetüket és bizalmukat előlegezik Szepesi Károly lelkésznek és minden fenntartás nélkül tudomásul veszik a közgyűlés döntését.

Ezzel a IV. lelkészi állás betöltésének kérdéséhez kitesszük a befejező pontot. Vége. Ami elmúlt, azt ne fesszessük; ne firtassuk: mi lett volna, nézzük el egymás hibáit, keressük meg újra a békés, a csendes megértés útjait, hiszen elég volt már az izgalmakból, a félreértésekből. Végül kívánjuk, hogy az ev. egyház eme lépése szerencsés és áldott legyen és hogy a hívek és az új lelkész egymással kölcsönösen meg legyenek elégedve.

Hírek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. hitv. ev. ótemplomban vasárnap délelőtt negyed 9 órakor tót, 10 órakor magyar nyelvű, az újszemplomban 9 órakor tót nyelvű istentiszteletet tartanak.

A róm. kat. templomban vasárnap és ünnepnap délelőtt fél 9 órakor diákmissza, 10 órakor szentbeszéd, nagymissa. Délután fél 4 órakor ájtatosság. Köznapi misék fél 8 órakor.

Református istentiszteletet vasárnap délelőtt 10 órától az Arvaház dísztermében.

— **Házasság.** Simon Marika és Olexik László gyógyszerész február hó 3-án délután fél 5 órakor tartják esküvőjüket a róm. kat. templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kinevezés.** Melis Mihály ev. tanítót, körzeti iskolai-felügyelőt a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter a VII. fiz. osztályba kinevezte. A megérdemelt kinevezéshez gratulálunk.

— **Kltüntetés.** Körösfalvi Pál szarvasi hiv. tűzoltó tűzmester részére a Kormányzó Úr a nemzetvédelmi keresztet adományozta.

— **Iskolán kívüli népművelési előadások.** A helyi Iskolán kívüli Népművelési Bizottság a helybeli munkásság részére, a Művészet és Tudománybarát Társaság kezében, a Polgári Kör helyiségében, folyó hó 30-tól kezdődően sorozatos előadásokat tart. Az első előadást Dr. Ondváry Pál járásbírósi elnök tartja vasárnap délelőtt 11 órától „A kereszténység és a világháború” címmel. Az előadás ingyenes. A többi előadást a jövő héten közöljük.

— **Előjárósági választások.** Folyó hó 27-én folytak le az előjárósági választások dr. Ugrin László főszolgabíró elnöklété alatt. A választás egyhangúlag történt. Bíróul ismét Dauda Mihályt választották, törvénybíróul pedig Tóth Mátyást. A többi tisztségekre a következőket választották meg: közgyám: Podani Samu, gazda: Kepeny György, pénztáros: Bartók Mihály. Esküdtek: Galáth Pál, Frankó György, Kondacs Mihály, Kepeny Mihály, Komár György és Nagy János. Becsüs esküdtek: Zahorecz Mihály, Ifj. Lampert Gábor, Takács Gyula, Matusik Mátyás és Palotai Pál.

Vitéz dr. Pánczél József vármegyei főjegyző ünneplése

Bensőséges, kedves házi ünnep színhelye volt szerdán délelőtt a vármegyei házi kisterme, ahová az alispán hívta össze a központi közigatási, árvaszéki és államépítészeti hivatal tisztviselői karát. Az egybegyűltek nagy kíváncsian várták az alispán érkezését, mert senki sem tudta, hogy miről is lesz szó az értekezleten.

Dr. vitéz Márki Barna alispán üdvözlőlvén a megjelent Beliczey Miklós főispánt, emelkedett hangú beszédében vázolta az elmúlt 25 év történetét s különösen kiemelte azokat a súlyos viszonyokat, amelyek a világháború, a megszállás és a trianoni idők alatt a vármegye életét befolyásolták. Súlyos idők voltak ezek — mondta az alispán — emelylek a vármegye tisztikarának nemcsak hazafias kötelességtudását és lelkiismeretét, de emberi munkabírását, erélyét és odaadását is sokszor tették kemény próbára. Hogy ez milyen munka volt, tanúságot tehetnek azok a tisztviselők, akik ezt a hosszú időt majd egy emberöltőt itt töltötték a vármegyei házában. Tanulni hívja ennek igazolására vitéz dr. Pánczél József főjegyzőt, aki ennek a kemény munkában elmúlt 25 évnek egyik vitézi hőse volt.

A jelenlévők, köztük maga a főjegyző is, csak most eszméltek rá, hogy az alispán kedves figyelmessége Pánczél József főjegyző 25 éves szolgálati jubileumának csendes, de annál melegebb megünneplését célozza.

A jelenlévők kiemelkedő óvációját kísérte az alispán szavait s a főispánnal élükön, mindenki elhalmozta jókívánásaival a vármegye főjegyzőjét.

Vitéz dr. Pánczél József főjegyző meghatódva mondott köszönetet a váratlan ünneplésért és röviden reflektált az alispán üdvözlő beszédére.

A jubiláns főjegyző mindenkinek külön is megköszönte a jókívánásokat, a jelenlévők pedig zajos éljenzessel búcsúztak a vármegye szeretett és tisztelt főjegyzőjétől.

Az ünnepléstől, természetesen nem maradhat távol a sajtó sem hiszen az egész megye sajtójának minden munkását a kiváló közéleti férfiaknak kijáró mély tisztelet és nagybecsülés erős szálai fűzik Pánczél József főjegyzőhöz.

A főispán, az alispán és a vármegye tisztviselői karának jókívánásaihoz egész szívvel fűzi hozzá a magát a vármegye sajtója és egész közönsége is.

Hirdetmény

Felhívja az előjáróság azokat a gazdálkodókat, akiknek szántóterülete az elmúlt gazdasági évben nem haladta meg a 15 kat. holdat, de a folyó gazdasági évben vétel, öröklés, vagy bérlet folytán már 15 kat. holdat meghaladó szántóterületet művelnek meg, — hogy a 4730/1942. M. E. rendelet alapján a szántóterületek 7 százaléka kötelesek ipari növényeket (olajlen, magkender, repcé, napraforgó, rostkender, rosten stb) természetén. (Szántóterületnek számít a lucernával bevetett terület is.) amennyiben pedig az ipari növények termesztésére vonatkozó ellenőrző lapokat még ezidélig nem kapták kézhez, vagy nem kérték, kötelesek azokat sürgősen, de legkésőbb ja-

— **Farsangi előadás.** A Szarvasi Iparos Asszonyok és Leányok Egyesülete és a Szarvasi Iparos Ifjak Önképző Köre február hó 2-án, este fél 7 órai kezdettel az Ipartestület dísztermében farsangi tarka estélyt rendez változatos műsorral. A 11 számból álló gazdag műsor bizonyára nagy tetszést fog aratni a közönség körében. A konferálást Biszák Sándor végzi. A szerepeket Toman János tanította be. Az iparos ifjúság eddigi szereplése biztos záloga az estély sikerének, melyre a közönség figyelmét ezúton is felhívjuk. Műsormegváltás kötelező.

— **Meghívó.** A Légoltalmi Liga Helyi Csoportja és Női Osztálya 1944. évi február hó 6-án vasárnap délelőtt 11 órakor a „Turulmozgó”-ban tartja IV. évi rendes csoportközgyűlését, melyre mély tisztelettel meghívja Szarvas közönségét az Elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Az 1943. évi zárszámadás és az 1944. évi költségvetés letárgyalása a számvizsgáló bizottság jelentése kapcsán. 4. részleges tisztújítás. a felszólalások és indítványok. 6. Berekesztés. Az elnökség kéri 5. légoltalmi őrségparancsnokokat és helyetteseiket, hogy a közgyűlésen — tekintettel a légoltalom fontosságára — minél nagyobb számban vegyenek részt.

Tisztelettel értesítjük a gazdákat

hogy ezentúl minden liter csarnokba beszolgáltattott tej után

40 deka korpát kapnak

hivatalos áron. Aki korpautalványát nem vette át, sziveskedjék haladéktalanul átvenni.

651 TEJÜZEM.

nuár hó 31-ig igényelni a községi előjáróságnál a 30 számú irodában.

Mindazok, akik az ellenőrző lapok igénylését elmulasztják, vagy kijátézzák a 3770-1943. M. E. rendelet 24 §-ába ütköző kihágást követnek el s 2 hónapig, háború esetén 6 hónapig terjedhető elzárással büntetendők. ELŐJÁRÓSÁG.

Értesítés

Ifj. Gázó Imre békésszentandrási lakos értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy Durcás nevű fekete, Nóniusz fajtájú ménjével — mely a szarvasi mezőgazdasági kiállításon az első díjat nyerte —

a f e d e z t e t é s t a IV. kül-ker. 67 sz. alatt a róm. katolikus plébánia tanyáján megkezdte. Fedeztetési idő reggel 8, és délután 4 óra. Kéri a kancaltulajdonosokat, lehetőleg tartsák be a pontos időt.

Ezen mén rendes ár beigéréssel el is adó. 656

Zsírátvétel

minden héten
SZERDÁN ÉS SZOMBATON
délután 8—12-ig és délután 2—4 óráig.

Átvételi hely:
IV. ker. Beliczey-út 164. szám
(Janák-féle új ház)

vitéz Tóth János

jogosított állatkereskedő
községi zsírgyűjtő 400
Ugyanott
disznó és vágómarha felajánlási hely.

ÉRTESÍTÉS!

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy bármilyen mezőgazdasági géphez (traktor, traktoreke, vetőgép, eke és aratógép) alkatrészeket, olajat és zsírt állandóan raktáron tartok.

SÁRKÁNY vaskereskedő.
Szarvas, Beliczey-út. 48

JEGYEZZEN

BUZAKÖTVÉNYEKET

a

Szarvasi Hitelszövetkezetben.

Ugyanott szántóföldek, gyümölcsösök és beltelkes lakóházak eladó.

Telefon: 165. **TURULMOZGÓ** Telefon: 165.

Január 28-án, pénteken; 29-én, szombaton; 30-án, vasárnap és 31-én, hétfőn csak 4 napig kerül bemutatásra

A 28-AS

Fegyházból szabadult rab viszontagságos vidám históriája, aki alig hogy szabadlábra került, máris széthámozni kezd a fegyházigazgató eltulajdonított irataival és azonnal újabb házasságcsédelgési kalandba keveredik. Grófnak váltja magát és már-már sikerül egy titkos jegyepárt szétválasztani, a nagyratörő úrgazdag apa óhaja szerint, amikor a szabadságon levő fegyházigazgató felismeri, leleplezi és újra börtönbe csukja a netórius házasságcsédelgőt.

Főszereplők: Uray Tivadar, Mészáros Ági, Pethes Sándor, Mály Gerő.
Kiegészítő-műsor: a Magyar és az UFA világhíradó.

Február 2-án, szerdán és 3-án, csütörtökön az év legszenzációsabb bűnügyi filmje. Feszültséggel és rejtelemmel telt történet, amit maga az élet írt. Csak 16 éven felülieknek kerül bemutatásra

Hajsza a tengeren

Főszereplők: Rudolf Fernau, René Deltgen és Otto Eduard Hasse.
Kiegészítő: az Európa híradó

Testedzés

Csapatunk rövidesen megkezdí tantermi edzéseit

A tavaszi nagy küzdelmekre kellőképpen akar előkészülni a Turul labdarúgócsapata hogy a nehéznek ígérkező tavaszi idény ne okozzon kellemetlen meglepetéseket. E célból már február elején megkezdí tantermi edzéseit a Levente Egyesület régi otthonában. E helyről is felkéri az egyesület vezetősége mindazon játékosokat, akik a Turul tagjai s azokat is, akik az őz folyamán, mint második csapatbeli játékosok nem kerültek számítáiba a csapatba, azok is jelenjenek meg, mert Melich Pál az utánpótlás csapatával, már kora tavasztól rendszeresen foglalkozni fog. A tartalékcsoport hivatala az, hogy az ő kebelén belül kell, hogy nevelődjenek Szarvas jó labdarúgótehetségei, akik majd helyettesíteni fogják a megsérült vagy kifogódott aktív játékosokat. Eddig azonban nem volt, aki a fiatalokkal foglalkozzon és ezért az egyesületnek idegenből kellett a játékosokat drága áron megszerezni. Melich Pál nagy kedvvel és akarással fog hozzá az ifjúság neveléséhez s kéri előre azokat a fiúkat, akik tehetőséget éreznek magukban a labdarúgásra, azok már a tantermi edzésekre is jelentkezzenek. Reméljük végre komoly formában indul meg az utánpótlás nevelése és bízunk abban, hogy a Turul színeit a jövőben szarvasi fiúk fogják képviselni. Mi csak jó munkát és szép sikert kívánunk Melich Pálnak, aki minden biznnyal tudása és szeretete legjavát fogja nyújtani nevelteinek.

Az egyesület megoldandó problémái közül tartozik az edző kérdés ügye is. Ma-napásig még alig találunk csapatot, amelynek ne volna edzője. Az már természetesen nem jelenti azt, hogy valamennyi hivatásos és okleveles edző, hanem az egyesület régebbi játékosai, vagy pedig a most játszó játékosok legidősebbje. Ilyen alapon meg lehetne a Turulnál is oldani minden nagyobb anyagi gond nélkül a feltétlen szülőseges edzőkérdést. Ha a Turul nem akar a tavaszi forduló nehéz küzdelmeiben lemaradni, akkor ezen az alapon kell, hogy megszervezze az edzői tisztséget. Természetesen gondoskodni kellene, hogy legalább a helyben lakó játékosok járjanak rendszeresen az edzésekre. Ez feltétlenül egyik jelentékeny előfeltétele a bajnokság megnyerésének.

Már készül a Szövetségben

az I. osztályú bajnokság tavaszi sorsolása. Előreláthatólag február elején bocsátják nyilvánosságra. A tavaszi műsort tartalmazó könyvecske már készülőben van. Ez a Turul műsorán kívül tartalmazza a MOVE női és férfi kézilabdacsapatának sorsolását, valamint a kerület összes őszi eredményeit. Ismét bevezethető lesz a Turul minden eredménye a góllövőkkel, és a kerület összes csapatának egymás ellen elért eredménye. A gazdag tartalmú könyvecskébe még egynehány iparos és kereskedő hirdetése is bekerülhet. Ezt annál is inkább ajánljuk a szurkolók figyelmébe, mert a könyvecske titka jövedelme az egyesület javára lesz fordítva.

A Turul tárgyalásai

az erőstésük ügyében eredménytelenül fejeződtek be. Baranyait egyesülete ismét nem adta ki s így az ő igazolása is tárgytalan. Kapusnak jelentkezett a Mezőberényi SE Kise nevű kapusa, de egyesülete őt sem volt hajlandó kiadni. Más irányú erőstési tárgyalásai a Turulnak a villámigazolás lejárta miatt eredménytelenül elmaradtak. Így az egyesület erőstés nélkül veszi fel a tavasz nehéz küzdelmeit. Bízunk azonban abban, hogy a csapat az őszi felállításával is remekelni fog.

TEMETÉSEKET

a legnagyobb gonddal végzem, a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig, a legnagyobb igényeket kielégíték. Halottszállítás, exhumálás nálam megrendelhető

Hantos György

temetkezési vállalkozó
II. kerület Beliczey-út 17.

Ha nincs tüzelője azért nem fog fázni, ha a „KULACS”-ba jár sűrűn kvaterkázni.

A m. kir. minisztérium 30—1444. M. E. számú rendeletének kivonata az 1944. évi mezőgazdasági munka végzésének biztosítása tárgyában

Az éves gazdasági cseléd a cselédszerződést az 1944. évben csak úgy mondhatja fel, ha legkésőbb a felmondástól számított 30 nap alatt igazolja, hogy éves gazdasági cselédnek máshova elszegődött, vagy ha olyan esetre hivatkozik, amely miatt szolgálatba lépni sem lenne köteles (1907:XLV. t.-c. 15 §). Az elszegődést az új gazda által adott és az új munkahely szerint illetékes községi előjáróság által láttamozott bérlevéllel kell igazolni.

Az, aki az 1943—44. szolgálati évre, mint éves gazdasági cseléd szegődött el, köteles az 1944—45. szolgálati, illetőleg termelési évben is éves gazdasági cselédként szolgálatot teljesíteni.

Ha akár a munkaadó, akár a munkavállaló a szolgálati szerződést felmondással vagy felmondás nélkül felmondta avagy a szerződést a felek egyetértőleg megszüntették, azt a munkaadó — a munkavállaló nevének és lakóhelyének feltüntetésével — köteles a m. kir. gazdasági felügyelőségnek, mint vármegyei gazdasági munkaközvetítő hivatalnak bejelenteni.

Az éves gazdasági cselédnek az 1944—45. gazdasági évre kenyérgabonában (búza, rozs, kétszeres) vagy kukoricában bér fejében kikötött (hatóságilag megállapított) járandóságát teljes mennyiségében ki kell természetben szolgáltatni. Az ilyen gazdasági cseléd háztartásához tartozó családtagok fiamonlijegyre és kenyérjegyre nem jogosultak.

Az éves gazdasági cselédet bér fejében kapott semmiféle természetbeni járandósága után sem terheli a közellátás céljára beszolgáltatási kötelezettség.

A gazdasági munkaszerződésben ki lehet kötni azt, hogy a részben munkabéért vagy szakvnybérért elvállalt munkán felül a munkás köteles a hivatalosan megállapított napszámú munkabérek mellett megfelelő számú munkanapon a gazdaságban napszámú munkát is teljesíteni. Az arató- és cséplőmunkásoknak a munkaadó az arató- és cséplőrészt teljes egészében természetben kiszolgáltathatja, ha a munkaadó kívánására a gazdaságban előforduló egyéb munkálatok elvégzését is vállalták és a hivatalosan megállapított munkabér mellett teljesítették. A szából járó arató és cséplőrészt természetbeni kiszolgáltatására vonatkozólag a közellátásügyi miniszter eltérően is rendelkezhetik.

Azoknak a mezőgazdasági munkavállalóknak, akik az 1944. évre a gazdaságban előforduló munkáknak az egész idényben való elvégzésére vállalták kötelezettséget, az élelmezési listajárandóságukból kenyérgabonában legfeljebb 10 méterméretet lehet természetben kiszolgáltatni. Ha a kenyérgabonajárandóság a természetben kiszolgáltatandó ezt a mennyiséget meghaladja, a különbözetet a munkaadó készpénzben köteles teljesíteni.

A munkabér fejében kapott természetbeni járandóság után a munkavállalót a

közellátás céljára beszolgáltatási kötelezettség nem terheli.

Ha az, aki egészen vagy túlnyomórészen mint gazdasági munkavállaló tartja fenn magát, az 1944. évi február hó 15. napjáig nem kötött gazdasági munkavállalóként legalább olyan időtartamú szerződést, mint az 1943. évben, köteles a lakóhelyén illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatalnál (községi jegyzőnél, körjegyzőnél, városi tisztviselőnél) az 1944. évi február hó 20. napjáig jelentkezni.

A községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatal az el nem szerződött munkavállalókat — azokat is, akik a jelentkezést elmulasztották — jegyzékbe foglalja s felhívja, hogy a nyilvántartott munkaalkalmakra vonatkozó szerződési ajánlat elfogadásával munkát vállaljanak.

Megfelelő esetben alkalmazni kell a munkafegyelm biztosítása tárgyában kiadott 4460—1941. M. E. számú rendeletnek a rendőrhatalmasi őrizet alá helyezett (internáltak) katonai vezetés alatt munkára szorítása tekintetében fennálló rendelkezéseit is.

Ha az, aki 100 kataszteri holdat meghaladó mezőgazdasági (szántóföldi, kert-, szőlő-) művelés alatt álló területen gazdálkodik, az 1944. évi február hó 15. napjáig nem szerződött annyi gazdasági munkavállalót, mint amennyi a szokásos és rendszeres gazdálkodás menetéhez szükséges, köteles a birtok fekvése szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatalnál (községi jegyzőtől, körjegyzőtől, városi tisztviselőtől) az 1944. évi február hó 20. napjáig a hiányzó munkaerők körvételését, vagy esetleg kirendelését kérni. Ha ennek elmulasztása következtében a mezőgazdasági munka elvégzése hiányt szenved, az 1942:XLV. t.-c. 21. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján a mezőgazdasági termelés rendjének közérdekű biztosítása végett hatósági intézkedésnek van helye.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az a munkaadó, aki a 3. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére munkát vállaló személyt alkalmaz, noha tudja, vagy kellő gondosság mellett megtudhatta volna, hogy a munkavállaló a munkát a 3. § (1) bekezdése ellenére vállalja, vagy aki az ilyen munkavállalót hivatalos figyelmeztetés után is alkalmazásban tartja.

(Folyt. köv.)

Koszorú, virágcsokor

megrendelhető

Krebs kertészetben

Szentandrási-út Telefon 117

Vágott női hajat magas árban veszek

JANURIK LAJOSNÉ

fordúss

Árpád épület

A búza a magyar föld aranya

JEGYEZZEN

BÚZAKÖTVÉNYT

a

Szarvasi Hitelbanknál

APRÓHIRDETÉSEK

Egy új gazdasági ponyva eladó. III. ker. 291. 607

Eladó ház, három hold föld Hosszú-soron III. ker. 28. 612

189 □-öl szőlő gyümölcsös eladó a Mangolban. Érdeklődni IV. ker. 295. 598

Használt jó állapotban lévő suba eladó. III. ker. 46 sz. alatt. 603

Raffai Mihály volt dobos L. kerület 521 számú háza, dinnye-földje és egy szövőszék eladó. Érdeklődni Fogyasztási Szövetkezet italmérésében. 604

III. ker. 432 számú ház eladó. Érdeklődni ugyanott. 614

Családtalan tisztviselő házaspár április 1-ére lakást keres. Cím a kiadóban. 616

Fogaskerékgyártás, spirális (nagy méretben is) komb. fagyalugép, főtengelyhegesztés elektromosan garancióval, mágnesezés, felpad munkák, öntözőmotor, hengercsészolás. Összén mérnök. Bcsaba. 625

II. ker. 153 sz. alatt papir- és illatszerekkereskedés berendezéssel, ökrösszékér, 20-as függőlámpa, nádroletta és méznád mag eladó. 630

III. kerületben ház eladó, érdeklődni II. 145 szám alatt. 627

Eladó három bányás és 8 méteres mestergerenda. Érdeklődni III. kül. ker. 175. 632

Borgulya Istvánnak hosszúoron 1000 kéve tengeriszárja eladó. Érdeklődni III. 8. 633

Krakó 29 számú ház eladó. 638

Nagyzenéi legelőből 1/4 réz paljéta eladó. Érdeklődni Kiskirályságon a község-házban. 634

Vasrámas cséplőgép eladó IV. k. 209 sz. 637

50—150 holdas tanyát bérbéveszek, lehetőleg Csabacsőd közelében. — „Tökeérés jó gazda” jellegre ajánlatokat a kiadóba kérek. 639

Megvételre keresek kötőző aratógépet. Ajánlatot levélbe kér Arnóckázi Mihály Mezőtúr túlakörös tanyaszám 333. 641

Alkalmi vétel. 36 Hp. Hortpár traktor kifogástalan, 40 Hp. Kormik traktor 10.000 P. 20 Hp. Hoffer traktor 48 kivülgyűrűs kévekombinált cséplővel, elevátorral, teljes felszereléssel 26.000 P. 4 lábas Hoffer Parifkator 8900 P. 52-es Hoffer cséplő 4600 P. 16 kalapácsos daráló, prima Csepel motorkerékpár. Komoly vevőkkel személyesen tárgyal Lustyik István gépk. ügynök I. ker. 137. 657

Csabacsődön 44 sz. alatt egy 4 éves tehén, egy könnyű kocsi és egy hátszáló-nyereg eladó. 655

Prievara Pálnak 60 □-öle a bezinai szőlőben eladó. Jelentkezni József szállás 478 tanyaszám. 654

Egy varrógép és egy vaskályha eladó IV. ker. 251 alatt. 644

Édescírok (sinnac) fajtiszta vetőmag kg-ként 10— P-ért kapható. Báthly István Békésszentandrás. 353

Egy új paplan eladó IV. ker. 243. 659

Szappanos zugban veteményes föld eladó. Érdeklődni Boros Pál kereskedőnél. 652

Egy konyhaszekrény, egy drb. Zaphir kályha eladó III. ker. 277. 658

Gazsó Jánosnak 4 hold földje eladó. Lócólásra alkalmas. Érdeklődni II. kül. 214 sz. alatt. 650

Egy jó karban lévő férfi kerékpár és egy új porzalógógép jutányos áron eladó. Érdeklődni IF. külkerület 1/1 szám, orosházi kövesút mellett. 649

Hosszúoron 900 kéve kukoricaszár eladó. Érdeklődni Melis Mihály tanítónál III. ker. 113 sz. 648

Négy és fél hold föld tanyával eladó a Pepikert közelében. Érdeklődni III. ker. 122 647

Két rugós gramofon 78 drb. lemezzel eladó III. ker. 457. 646

Egy fejős tehén eladó I. ker. 517, Tusjak Pál. 645

IV. ker. 473 szám alatt egy jó Néprádió eladó. 660

Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában, Szarvason. Telefon: 172.